

Jak předcházet informačním ztrátám v kulturních institucích způsobených neočekávatelnými krizemi

WIKIMEDIA

ČESKÁ REPUBLIKA

Eva Vele

Manažer Programů pro Partnerství ve WMCZ

Deadline?!

- Každý den a po celém světě se z mnoha různých důvodů navždy ztrácejí artefakty lidského poznání.
- Koncept muzea jako veřejného muzea za VFR
- Bohužel ani uchování předmětů v bezpečí muzea často nestačí – klimatická krize, neočekávané politické krize – války, náhoda...

Jak na to reaguje Vaše instituce?

Autor fotografie: [Sergei Chuyko](https://www.canva.com/photos/MADSR2pr9ck-the-time-is-running-out/) – The Time Is Running Out., CC BY-SA 4.0,
<https://www.canva.com/photos/MADSR2pr9ck-the-time-is-running-out/>

Ztráty v historii i současnosti

- Alexandrijská knihovna
- Mayské kodexy
- 1734 požár Royal Alcázar v Madridu
- Požár v Ústřední knihovně v Birminghamu v roce 1879
- Během druhé světové války byly zničeny [stovky knihoven a archivů](#) a jejich obsah ztracen
- 1992 Národní a univerzitní knihovna Bosny a Hercegoviny
- 1400 uměleckých děl bylo neopravitelně poškozeno při povodních 4. listopadu 1966 , které zdevastovaly Florencii v Itálii, včetně Cimabueova Ukřižování .
- Egyptské muzeum bylo vydrancováno během egyptské revoluce v roce 2011
- Mnoho ukrajinských kulturních památek bylo poškozeno nebo zničeno v důsledku ruské invaze na Ukrajinu v roce 2022

Hrozby i v digitální době?

- Digitální doba temna
- Hackarské útoky
- Lidská chyba
- Zastaralé softwary, uložistě

Jak na to reaguje Vaše instituce?

Autor fotografie: RegregeX– Systém Domesday na Vintage Computer Festival 2010, CC BY-S, 4.0https://en.wikipedia.org/wiki/Digital_dark_age#/media/File:VCF_2010_Domesday_tray_open.jpg

Jaké je **poslání**
vaší instituce?

Uchovávat kulturní (přírodní) dědictví.
Sbírat informace, vzdělávat veřejnost.

Jaké je poslání
projektů Wikimedia?

Sbírat informace, vzdělávat veřejnost.

Jaké je **poslání**
vaší instituce?

Jaké je poslání
projektů Wikimedia?

Uchovávat kulturní (přírodní) dědictví.
Sbírat informace, vzdělávat veřejnost.

Otevřená encyklopedie

Společné úložiště mediálních souborů

Wikimedia Commons

Společné úložiště datových souborů

Wikidata

Globální online projekty,
které může editovat **každý**.

Obsah je **svobodný**.

Mediální soubory zveřejněné
V rámci Wiki-projektů
jsou **volnými díly**.

Projekty Wikimedia vedoucí k záchraně kulturních památek, důležitých dokumentů lidské historie nebo dat

WIKIMEDIA

ČESKÁ REPUBLIKA

Eva Vele

Manažer Programů pro Partnerství ve WMCZ

Whindanger (WH in danger)

Cílem projektu [Whindanger \(WH v ohrožení\)](#) je propagovat a zvyšovat povědomí o památkách světového dědictví UNESCO v ohrožení prostřednictvím interaktivních webových stránek využívajících projekty Wikimedia a na základě participativního procesu tvorby.

Obsah webových stránek je generován především z Wikidat. Pokud jde o tvorbu obsahu, bude probíhat prostřednictvím uspořádání několika aktivit ve spolupráci s místními partnery v cílových zemích.

Wiki Loves Monuments - Ukrajina

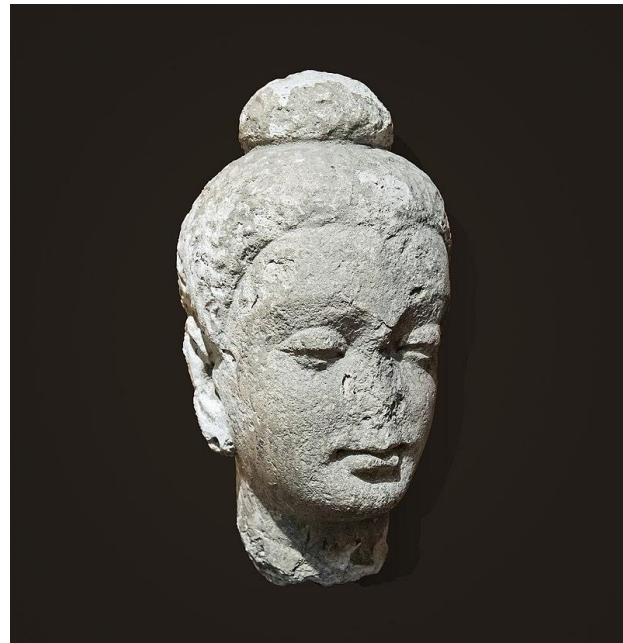
- Wiki Loves Monuments je mezinárodní fotografická soutěž o památky, kterou v září a říjnu pořádá Wikimedia. Wikimedia je hnutí, které stojí za Wikipedií, svobodnou encyklopedií - celosvětovou spoluprací dobrovolníků.
- Wiki Loves Monuments získal v roce 2022 na Ukrajině zcela [nový rozměr](#).

Autor fotografie: Haidamac – [Buzhanka Sugar Plant Storage SAM 9389](#), CC BY-S, 4., https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Buzhanka_Sugar_Plant_Storage_SAM_9389.jpg

ICOM RedLists & Wikimedia

- Červené seznamy ICOM uvádějí kategorie kulturních předmětů, které mohou být předmětem krádeže a obchodu. Pomáhají jednotlivcům, organizacím a orgánům, jako je policie nebo celníci, identifikovat ohrožené předměty a zabránit jejich nelegálnímu prodeji nebo vývozu.
- 2021 WMCH
- [2022 WMCZ](#)

Autor fotografie: Didier Descouens – Labit - Buddah méditant - Hadda
Afghanistan - Art gréco-bouddhique D 69 2, CC BY-S, 4.0
https://meta.wikimedia.org/wiki/Wikimedia_CH/Afghanistan_Antiquities_at_Risk#/media/File:Labit_-_Buddah_m%C3%A9ditant_-_Hadda_Afghanistan_-_Art_gr%C3%A9co-bouddhique_D_69_2.jpg

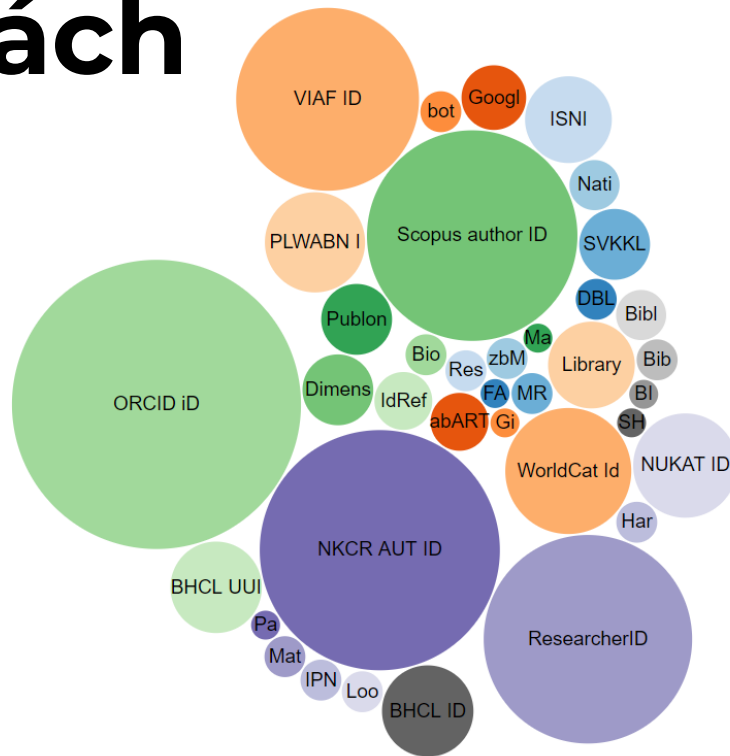
GLAM v kulturních institucích v Evropě

- Požár Národního muzea v Rio de Janeiro, 2. září 2018
- [Projekt](#) vzniknuvší ihned po požáru
- [Kategorie](#) na Commons

GLAM v kulturních institucích v Čechách

- Národní knihovna – zveřejnila své databáze pod CC0.
- Propojení s Wikidaty
- Automatická pipeline

Jak se zapojit?

WIKIMEDIA

ČESKÁ REPUBLIKA

Jak můžeme spolupracovat?

- **Sdílení vašich médií/ dat/ informací** na Wikipedii/ Commons/ Wikidata pod svobodnými licencemi (sami nebo s naší pomocí)
- **Společné akce** přímo u vás na vaše témata (editatony)
- **Online akce** - výzvy pro wikipedisty, soutěže
- **Dobrovolníci / Rezidenti** - Získejte dobrovolníky z řad wikipedistů, kteří vás dostanou na Wikipedii. Takovéto experty si můžete i najmout (rezident). S hledáním toho správného Vám pomůžeme!
- **Využijte obsah Wikimédie** - Využijte obsah Wikipedie či obrázky z Commons.
- **Školení** - Naučíme s Wikipedií/ Commons/ Wikidaty vaše zaměstnance/ návštěvníky.

Co potřebujeme?

- Spojení – koordinátora, se kterým můžeme komunikovat a spolupracovat
- Wikirezidenta nebo zaměstnance, který se chce učit
- Propojení s digitalizačním centrem nebo IT oddělením
- Svobodná data
- Volná díla / Creative Commons

Další benefits GLAM spolupráce

- Vaše média/ informace → **nové wikipedické články** (a to i na zahraničních verzích Wikipedie)
- Váš obsah se dostane k **širšímu spektru zájemců**, od studentů či běžných návštěvníků Wikipedie až po odborníky na celém světě (Wikimedia Commons je celosvětové). **Informovanější návštěvníci**, kteří již budou vědět, co hledají.
- Na Commons/ Wikipedii můžete **vystavit i objekty z depozitářů**.

Zviditelnění

Česká Wikipedie eviduje **2 246 828 zobrazení denně** (top 10 stránek v ČR). Pro veřejnost je prvním a mnohdy jediným zdrojem informací -
Budte vidět na Wikipedii a Commons!

- Každé médium, které nasdílíte na Commons, může doprovázet **popisek, logo a odkaz přímo do vaší instituce**. Obrázky se po té objevují v odpovídajících článcích.

Zdroj

 Das Bundesarchiv Tento obrázek byl na Wikimedia Commons načten díky [společnému projektu s Německým federálním archivem](#) (*Deutsches Bundesarchiv*). Německý federální archiv zaručuje autenticitu pouze při využití originálních materiálů (negativů či pozitivů), případně při digitalizaci těchto originálů prostřednictvím [digitálního obrazového archivu](#).

Další benefits GLAM spolupráce

- Neustálá **aktualizace vašich informací** - o nové poznání, změny
- Příležitost pro **PR** - pochlubte se
- Uděláte si **pořádek ve vašich sbírkách** - kategorizace, metadata

Celý wiki-ekosystém nabízí neomezené úložiště a je zdarma.

[Příklad metadat/ evidence](#)

DĚKUJI ZA POZORNOST!
Budeme se těšit na spolupráci s Vámi!

eva.vele@wikimedia.cz
glam.wikimedia.cz
www.wikimedia.cz
[Glam projektová stránka](#)